

Брюксел, 4 октомври 2024 г.
(OR. en)

13949/24

ENV 959
CLIMA 328
CHIMIE 72
COMPET 973
IND 454
PHARM 131
AGRI 698
RECH 421
ECOFIN 1072
ECO 38
SOC 719
SAN 570
CONSOM 294
MI 831
ENT 186

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Стратегия за устойчивост в областта на химикалите — актуално състояние и бъдещи действия – Обмен на мнения

1. На 14 октомври 2020 г. Комисията прие съобщението относно „Стратегия за устойчивост в областта на химикалите – Към нетоксична околна среда“.
2. На 10 юли 2020 г. Европейският парламент прие резолюция относно стратегията за химикалите, а Съветът прие своите заключения „Стратегия на Съюза за устойчивост в областта на химикалите: време за действие“ на 15 март 2021 г.¹

¹ ST 6941/21.

3. С цел структуриране на обмена на мнения по стратегията относно химикалите на следващото заседание на Съвета (Околна среда) на 14 октомври 2024 г., председателството подготви информационен документ и въпроси за министрите, поместени в приложението към настоящата бележка.
 4. Комитетът на постоянните представители се приканва да вземе под внимание информационния документ на председателството, включително въпросите, и да го предаде на Съвета за неговия обмен на мнения по „Стратегията за устойчивост в областта на химикалите — актуално състояние и бъдещи действия“ на 14 октомври 2024 г.
-

Стратегия за устойчивост в областта на химикалите — актуално състояние и бъдещи действия

– Обмен на мнения –

Стратегията за устойчивост в областта на химикалите, внесена от Европейската комисия през октомври 2020 г., е ключов елемент от усилията на ЕС за управление на химичните вещества по начин, който опазва човешкото здраве и околната среда, като същевременно дава тласък на иновациите и повишава конкурентоспособността на ЕС.

Химическата промишленост е един от най-големите производствени сектори в Европа и от нейната продукция зависят в голяма степен други промишлени отрасли. Ето защо запазването на неговата конкурентоспособност и придържането на този сектор в курс на устойчиво развитие са от жизненоважно значение.

Понастоящем промишлеността е в процес на бързи структурни промени, тъй като е изправена пред значителни предизвикателства, които включват нарастване на разходите, зависимост от външни ресурси и засилена конкуренция от трети държави, поради което е особено важно ЕС да се стреми да постигне както модерна, конкурентоспособна кръгова икономика с ефективно използване на ресурсите, така и нетоксична околна среда (Зелен пакт). Тези съображения трябва да бъдат разгледани заедно, за да се улесни справедливият, екологичен и цифров преход в ЕС.

Стратегията относно химикалите, която има за цел да се справи със сложните и широко разпространени рискове, свързани с опасните химикали, и определя амбициозна програма за превръщането на ЕС в лидер в безопасната и устойчива употреба на химикали, отбелязва напредък в много области, включително по критериите за определяне на основните видове употреба на най-вредните химикали, подхода „едно вещество, една оценка“ за по-бързи, опростени и прозрачни процедури, допълнителните ограничения или забрани за употребата на живак в ЕС, преразгледан регламент относно класифицирането, етиктирането и опаковането на химикали (CLP), включително с нови класове на опасност, и т.н.

Въпреки това изпълнението на някои действия от стратегията, като например „целевото“ преразглеждане на REACH, все още не са осъществени. Следва да се отбележи също така, че някои наскоро приети разпоредби, като например нововъведените класове на опасност в изменения Регламент CLP, ще разкрият пълния си ефект само в съчетание с един преразгледан регламент REACH.

Регламентът REACH е от основно значение за политиката на ЕС в областта на химикалите, чиято цел е да се подобри защитата на човешкото здраве и околната среда от рисковете, които представляват химикалите. Преразглеждането е от съществено значение за преодоляване на настоящите пропуски в регламента, като например подобряване на съответствието на регистрационните досиета; по-добро идентифициране на веществата с критични опасни свойства; подобряване на системата за издаване на разрешения; засилване на процеса на ограничаване, и т.н. Способността за цялостно управление на химичните рискове и за гарантиране на по-безопасна употреба на химикалите изисква отстраняване на тези пропуски.

Що се отнася до перфлуороалкилираните и полифлуороалкилираните вещества (PFAS), петте национални органа, които представиха „универсалното досие за PFAS“, и Европейската агенция по химикали (ECHA) постигнаха значителен напредък в придвижването на предложението, но е важно също така да се разгледат задълбочено последиците за обществото и промишлените отрасли, които разчитат на употребата на тези вещества с уникални свойства. Следователно е необходим балансиран подход, който насърчава разработването и приемането на по-безопасни алтернативи, като същевременно гарантира регулаторна яснота и съответствие, и по този начин спомага за смекчаване на неблагоприятните последици от PFAS. Необходимо е обаче своевременно да се стигне до заключение, за да се избегне застрашаването на устойчивото развитие на промишлеността на ЕС и постигането на високо равнище на опазване на околната среда и здравето.

Все още предстои прилагането на практика на фундаментално новата концепция, изложена в „Ръководните критерии и принципи за понятието „основна употреба“ в законодателството на ЕС в областта на химикалите“, въведена със Съобщение на Комисията C/2024/2894 от 26 април 2024 г. Това ще бъде от основно значение за гарантиране на ефективното прилагане и за осигуряване на по-голяма сигурност.

Следва да се отбележи, че в допълнение към ползите от тях за човешкото здраве и околната среда, някои новоприети регулаторни задължения създават по-голяма административна тежест за държавите членки и институциите на ЕС. Освен това мониторингът и изпълнението на тези задължения ще изискват значителни ресурси, за да се предотврати непоследователното прилагане, което подкопава ефективността на регулаторните мерки.

Също така отговорностите и задачите на ЕСНА се увеличиха значително, както по отношение на обхвата, така и по отношение на сложността. Новите регулаторни задължения и непрекъснатото разширяване създават значителни предизвикателства за капацитета и бюджета на Агенцията, както и за някои държави членки по отношение на определянето на достатъчен брой експерти в комитетите на ЕСНА. Все още се подготвя предложение за основен регламент за ЕСНА, който следва да укрепи нейното управление, да рационализира методите на работа на органите на ЕСНА и да направи тяхното финансиране по-гъвкаво и по-устойчиво. Тъй като Агенцията играе ключова роля в прилагането на законодателството на ЕС в областта на химикалите, укрепването на нейното функциониране и на финансовия ѝ модел е от решаващо значение за повишаването на оперативната ѝ ефективност и устойчивост. ЕСНА трябва да има капацитета да подкрепя безопасното управление на химикалите и да реагира бързо на нововъзникващите химически рискове, които засягат общата регулаторна ефективност.

Председателят на Комисията заяви в политическите си насоки за новата Комисия, когато беше обявен новият „пакт за чиста промишленост“, че „трябва и ще запазим курса по отношение на целите, определени в Европейския зелен пакт“. Важен елемент от този нов пакт е „пакета за химическата промишленост, който има за цел да опрости REACH и да осигури яснота относно „вечните химикали“ или PFAS.“

Като цяло постигането на целите на стратегията следва да остане приоритет за ЕС и неговите държави членки, като същевременно се вземат предвид новите предизвикателства. В това отношение някои допълнителни области се нуждаят спешно от яснота и бърз напредък, както за да се подобри защитата на гражданите на ЕС и на околната среда, така и за да се гарантира предвидима инвестиционна среда за промишлеността, тъй като в някои случаи по-безопасните химически алтернативи може да изискват значителни инвестиции в научноизследователска и развойна дейност.

Основната цел на този обмен на мнения е да се подчертае централното място на Стратегията за устойчивост в областта на химикалите в политическия дневен ред на следващия политически цикъл и да се подкрепи ускоряването на изпълнението ѝ, като се осигури яснота относно предстоящите мерки както за промишлеността, така и за органите.

Въпроси към министрите:

1. *Действията, определени в стратегията относно химикалите, все още ли са подходящи за справяне с установените предизвикателства и за постигане на целите на стратегията? Необходимо ли е да се даде приоритет на определени действия, които все още не са изпълнени?*
2. *Има ли нови и нововъзникващи предизвикателства след приемането на стратегията, за които са необходими нови подходи, заедно с актуализирана и осъществима пътна карта за изпълнение?*
3. *Какви (други) начини за изпълнение са на разположение на институциите и органите на ЕС и на държавите членки за справяне със забавянията, ускоряване на изпълнението на стратегията и осигуряване на адекватно изпълнение на новите задачи?*
